

Don Quichotte in Friesland

Soms pak ik de kaart van Nederland op zoek naar een mij onbekende streek om die te voet te verkennen. Zo kwam ik dit voorjaar terecht in de zuidwesthoek van Friesland, het polderland tussen Workum en Woudsend. Een landschap van weilanden met zwartbonte koeien en kieviten, met grote meren, doorleefde boerderijen en charmante dorpjes als It Heidenskip en De Gaastmar. Friesland zoals het hoort te zijn, weids en stil met een verre horizon en grootse wolkenluchten.

Althans, bijna zoals het hoort. Want de harmonie is danig verstoord sinds de komst van windmolens. Natuurlijk niet de water- en korenmolens met vier wieken die vergroeid zijn met het traditionele Nederlandse polderland. Ik bedoel de moderne stalen windturbines met twee rotatiebladen, bestemd voor de opwekking van elektriciteit. Op menig Fries boerenerf staat tegenwoordig zo'n glimmend stalen gevaarte, honderd meter hoog, onwerkelijk als een buitenaardse verschijning. Een 'alien' in het boerenland. De eertijds trotse boerderijen lijken nietig in de schaduw van deze reuzen. Je kunt ze niet negeren, want een enkele molen domineert het landschap tot in de verre omtrek. Bovendien produceren de rotatiebladen een zoevend geluid. Het is geen oorverdovend lawaai, maar luid genoeg om de natuurgeluiden van wind, regen en vogelzang te overstemmen, om de toch al zo schaarse stilte over grote afstand te verstoren. Dag en nacht.

Windmolens bezorgen mij, en veel andere natuurliefhebbers, een ongemakkelijk gevoel. Het is een innerlijke strijd tussen zakelijkheid en schoonheid, tussen verstand en gevoel. Aan de ene kant zijn windmolens het symbool van duurzame energie. Je hoeft maar een folder op te slaan over 'groene stroom', of je ziet een foto van een rij windmolens. Geen luchtvervuiling, geen productie van broeikasgassen, zo schoon als het maar kan. Daar kun je toch niet tegen zijn? Aan de andere kant vangen stroomturbines hun wind hoog boven open gebieden in het domein van trekvogels, in landschappen die hun karakter en stilte verliezen door deze installaties. Sommigen doen die bezwaren af als nostalgisch geneuzel. Alle vernieuwingen in het landschap hebben immers weerstand opgeroepen? Het zal heus wel wennen. Ik geloof daar niets van. Daarvoor ontstijgen de windreuzen te veel de maten van andere landschapselementen, de dorpen, boerderijen en bomen.

Onlangs las ik in de krant over ver gevorderde plannen voor een 'windmolenpark', een slim eufemisme voor een industrieterrein, langs de Afsluitdijk en in de Waddenzee. Er moeten 109 molens komen, honderd tot honderdtwintig meter hoog, midden in twee internationaal beschermde natuurgebieden vol vogels. Midden in de meest kostbare open ruimte die ons rest. Lijnrecht tegen de internationale afspraak van 1997 dat er in de Waddenzee geen windturbines mogen worden gebouwd. Volgens het milieueffectenrapport wordt de natuur niet aangetast. Er zullen per jaar immers 'slechts' 14.000 vogels verbrijzeld worden door botsingen met de rotatiebladen. Over de visuele effecten van deze industriële revolutie op de wadden geen woord. Bij zo'n bericht voel ik me machteloos woedend, bedrogen door mijn energiebedrijf met zijn groene imago en glossy folders. Verwant aan Don Quichotte in zijn strijd tegen windmolens.

Eef Arnolds

De tekst is eerder verschenen in het tijdschrift Jonas 56, 2002.